

Євроінтеграція України має важливе значення не лише для самої України та Європейського Союзу, але й для міжнародного порядку. Вдала інтеграція України в ЄС може стати прикладом успішної трансформації країни на шляху до демократії та верховенства права, що має важливе значення для інших країн, які прагнуть європейської інтеграції. Стратегічні комунікації в цьому контексті сприятимуть формуванню позитивного образу України на міжнародній арені, демонструвати її внесок у зміцнення європейської безпеки та стабільності, а також підкреслювати роль України як важливого партнера у вирішенні глобальних викликів.

Джерела та література

1. Бережанський І. Підтримка України та ізоляція Росії: оперативні зведення про ситуацію на дипломатичному фронті. *ТСН*. 22.03.2022. URL: <https://tsn.ua/svit/pidtrimka-ukrayini-ta-izolyasiya-rosiyi-operativni-zvedennya-pro-situaciyu-na-diplomaticnomu-fronti-2017039.html>
2. Дзьобань О. П. Стратегічні комунікації: до проблеми осмислення сутності. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2018. Вип. 2. С. 254–264. URL: <http://international-relations.knukim.edu.ua/article/view/133361>
3. Про затвердження Концепції стратегічних комунікацій Міністерства оборони України та Збройних Сил України. *Верховна Рада України*. 22.11.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0612322-17#Text>
4. Про схвалення Стратегії комунікації з питань європейської інтеграції України на період до 2026 року. *Кабінет Міністрів України*. 09.12.2022. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/pro-skhvalennia-stratehii-komunikatsii-z-pytan-ievropeiskoi-intehratsii-ukrainy-na-period-do-2026-t91222>
5. Хорішко Л. С. Стратегічні комунікації України в контексті євроінтеграції. *Науковий журнал «Політикус»*. 2022. URL: http://politicus.od.ua/spec_2022/16.pdf
6. Шлях до ЄС: Євроінтеграція України крок за кроком. *Кабінет Міністрів України*. 15.12.2023. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/shliakh-do-ies-ievrointehratsiia-ukrainy-krok-za-krokom>
7. Brzozowski A. Ukraine's EU accession will have more benefit than cost, says PM Shmyhal. *Euractiv*. 18.03.2024. URL: <https://www.euractiv.com/section/europe-s-east/interview/ukraines-eu-accession-will-have-more-benefit-than-cost-says-pm-shmyhal/>
8. Oleschuk P. No Changes on the Information Front? *The Gaze*. 12.05.2023. URL: <https://thegaze.media/news/no-changes-on-the-information-front>

Кривдюк Карина

Донецький національний університет імені Василя Стуса

РОЛЬ ООН У ВРЕГУЛЮВАННІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО КОНФЛІКТУ

Ключові слова: ООН, збройний конфлікт, повномасштабне вторгнення, гуманітарна допомога, дипломатичний шлях.

Keywords: UN, armed conflict, full-scale invasion, humanitarian aid, diplomatic route.

Понад 75 років Організація Об'єднаних Націй (ООН) була опорою багатосторонньої дипломатії. Організація доклала багато зусиль для збереження миру та стабільності, які були центральним аспектом її місії. Попри численні виклики, ООН залишається відданою дотриманню своїх принципів і просуванню мирного та безпечного світу для майбутніх поколінь.

Російсько-український конфлікт, який переріс у повномасштабну війну, став серйозним викликом для Організації Об'єднаних Націй. Конфлікт мав три основні фази: російська анексія Криму, збройний конфлікт на Сході України та повномасштабне російське вторгнення в лютому 2022 року. ООН не залишилася байдужою до жодної з цих фаз, а її реакція була різною: від підтримки територіальної цілісності України до створення моніторингових місій та запровадження санкцій.

Перша фаза конфлікту почалася з серії інцидентів в Автономній Республіці Крим (АРК) у лютому 2014 року. Першою реакцією ООН було вираження підтримки територіальної цілісності України під час засідання Ради Безпеки 1 березня 2014 року. Після анексії Криму 27 березня 2014 року Генеральна Асамблея ООН прийняла Резолюцію A/RES/68/262, у якій підтверджувався суверенітет і територіальна цілісність України у її міжнародно визнаних кордонах та визнавалися незаконними будь-які зміни статусу Автономної Республіки Крим і міста Севастополя на основі результатів так званого «загальнокримського» референдуму 14 березня 2014 р. Новим кроком на шляху поглиблення розуміння сутності політики Росії щодо Криму стало прийняття 15 листопада 2016 р. Резолюції щодо ситуації з правами людини на півострові. Головною особливістю документа стало те, що у ньому ООН, а отже, і світова спільнота визнала Росію країною-окупантом, а зміни у статусі Криму – його анексією [7, с. 1].

Друга фаза конфлікту почалася зі створення самопроголошених «Народних республік» Донецької та Луганської областей на Сході України за підтримки Росії. 22 лютого 2022 року ООН збрала екстрене засідання, на якому обговорили, що створення самопроголошених республік порушує суверенітет і територіальну цілісність України. А постійна представниця США при ООН Лінда Томас-Грінфілд запевнила, що телевізійний виступ Путіна, в якому він оголосив про визнання незалежності «ДНР» і «ЛНР», містив «низку обурливих, хибних заяв», спрямованих на «створення приводу для війни» [9].

Третя фаза конфлікту почалася з повномасштабного вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2022 року. Реакція ООН на цю фазу була жорсткішою за попередні: Рада Безпеки засудила вторгнення, а Генеральна Асамблея 2 березня 2022 року ухвалила Резолюцію ООН ES11/1 з вимогою негайного припинення вогню та виведення російських військ із території України. З перших днів війни Всесвітня продовольча програма (ВПП), яка є однією з найбільших гуманітарних агенцій ООН, активно допомагає українцям. ВПП надає підтримку харчовими продуктами, а також має програму грошових виплат для внутрішньо переміщених осіб та інших вразливих категорій населення. За цією програмою доставлено більш ніж 137 тис. т продовольчої гуманітарної допомоги переважно у важкодоступні й небезпечні прифронтові райони та на деокуповані території. Також ВПП виплатила грошову допомогу 2,2 млн українців на загальну суму понад 370 млн доларів США [1].

З початку повномасштабної війни в Україні ООН виділила 1,7 млрд доларів на гуманітарну допомогу. Приблизно 1,3 млрд доларів США було виділено на продовольство, воду, житло, медичну допомогу та захист. Приблизно 400 млн доларів США було виділено на допомогу в розвитку, включно з підтримкою економіки, відновленням інфраструктури та реформами. Організація Об'єднаних Націй

бере участь у поверненні військовополонених українців. ООН вимагає дотримання Женевських конвенцій щодо поводження з військовополоненими, зокрема щодо надання їм необхідної медичної допомоги та поводження з ними відповідно до міжнародного права. З допомогою міжнародних організацій від початку повномасштабного вторгнення з російського полону вдалося звільнити 2 598 військових і цивільних українців [6]. Також Рада ООН з прав людини надіслала Комісію до України з таким мандатом: розслідувати всі передбачувані порушення та утиски прав людини та порушення міжнародного гуманітарного права та пов'язані з ними злочини в контексті агресії Росії проти України, встановлювати факти, обставини та першопричини будь-яких таких порушень та утисків. У вересні 2023 року Комісія ООН з прав людини повідомила, що відвідала Україну понад 10 разів протягом року та встановила широкий спектр систематичних дій з боку російських збройних сил, включно зі вбивствами, незаконним ув'язненням, тортурами, депортацією та нападами на цивільну інфраструктуру. Багато з цих порушень кваліфікуються як воєнні злочини, а деякі з них, якщо вони будуть підтверджені додатковими доказами, можуть бути прирівняні до злочинів проти людяності, зокрема застосування тортур та напади на цивільну інфраструктуру [3].

Отже, у російсько-українському конфлікті ООН виступила як активний учасник, намагаючись розв'язати проблему мирним шляхом. З моменту анексії Криму ООН висловлювала підтримку територіальної цілісності України, визнавала незаконність зміни статусу Криму та засуджувала дії Росії на Сході України. До того ж місії ООН здійснювали моніторинг до зони конфлікту, надавали гуманітарну допомогу постраждалим. Комісія ООН з прав людини провела розслідування систематичних порушень прав людини та воєнних злочинів, вчинених російськими збройними силами в Україні. Було встановлено, що російські війська скоювали вбивства, незаконні ув'язнення, тортури, депортації та напади на цивільну інфраструктуру, які кваліфікуються як воєнні злочини. ООН продовжує закликає Росію припинити агресію проти України та налагодити дипломатичний шлях вирішення конфлікту. Організація також надає гуманітарну допомогу постраждалим українцям, намагаючись забезпечити всім необхідним. Загалом, незважаючи на всі виклики, які трапляються, ООН відіграє важливу роль у російсько-українському конфлікті, намагаючись розв'язати проблему мирним шляхом.

Джерела та література

1. Всесвітня продовольча програма ООН в Україні. 22 грудня 2022 р. URL: <http://surl.li/sbjit>
2. Генасамблея ООН засудила вторгнення Росії та закликала негайно вивести війська з України. *Європейська Правда*. 2 березня 2022 р. URL: <http://surl.li/sbjjj>
3. Гурковська Н. Механізми ООН з захисту прав людини в контексті формування адекватного суспільного запиту за відповідальність за воєнні злочини. *Експертний центр з прав людини*. 3 січня 2024 р. URL: <http://surl.li/sbjhy>
4. Задубінний А. Реакція світу на визнання Росією «ЛНР / ДНР». *Армія Inform*. 22 лютого 2022 р. URL: <http://surl.li/sbjjd>
5. Коментар МЗС України з нагоди 75-ї річниці ухвалення Загальної декларації прав людини. 10 грудня 2023 р. URL: <http://surl.li/sbybc>
6. Повідомили, скільки українців вдалося повернути з російського полону після повномасштабного вторгнення. *Район Життя*. 01 грудня 2023 р. URL: <http://surl.li/sbjid>

7. Протидія світової спільноти анексії Криму й війні на Донбасі: форми, напрями, перспективи. URL: <http://surl.li/sbybf>
8. Радбез ООН висловила підтримку суверенітету України. *LB.ua*. 1 березня 2014 р. URL: <http://surl.li/sbybk>
9. Світ про визнання «ДНР» та «ЛНР»: Путін на цьому не зупиниться. *BBC News Україна*. 22 лютого 2022 р. URL: <http://surl.li/sbybn>
10. Управління ООН з прав людини в Україні презентувало доповіді щодо поводження з військовополоненими та загальної ситуації з правами людини в Україні. *Організація Об'єднаних Націй в Україні*. 24 березня 2023 р. URL: <http://surl.li/fuukc>
11. Усатюк К. Роль ООН у врегулюванні конфлікту між Україною та Росією. *Соціально-політичні студії. Науковий альманах. Праці молодих науковців*. 2022. Вип. 6. С. 87–92. URL: <http://surl.li/sbyaw>

Алексеева Анна

Донецький національний університет імені Василя Стуса

СТРАТЕГІЇ ПОКРАЩЕННЯ МИРОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ООН У КОНТЕКСТІ ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ МІЖ РФ ТА УКРАЇНОЮ

Ключові слова: *конфлікт між Росією та Україною, миротворча діяльність ООН, ефективність ООН, SWOT-аналіз, вдосконалення миротворчої ролі.*

Keywords: *Russian-Ukrainian conflict, UN peacekeeping; UN effectiveness, SWOT analysis, peacekeeping improvements.*

Сьогодні для нашої держави є важливою співпраця, підтримка та посередництво міжнародних організацій з метою врегулювання воєнного конфлікту. Першочергове місце в порядку врегулювання збройного конфлікту в Україні належить ключовим міжурядовим міжнародним організаціям, що опікуються миром і безпекою у світі, зокрема й Організації Об'єднаних Націй (ООН) [9].

Конфлікт між Росією та Україною є однією з найважливіших проблем сучасності. ООН має потенціал відіграти важливу роль у врегулюванні цього конфлікту через свої можливості у миротворчій діяльності та медіації. Проте українсько-російський конфлікт, що виник у 2014 р., не став успішним прикладом миротворчої діяльності ООН. Той факт, що одна з держав – постійних членів Ради Безпеки ООН є стороною конфлікту, а 24 лютого 2022 р. почала повномасштабну війну проти України, ставить під сумнів актуальність і дієвість наявних методів та механізмів, вимагаючи впровадження рішучих кроків із підвищення ефективності ООН у сучасному світі. Генеральна Асамблея ООН у своїй резолюції від 2 березня 2022 року засудила дії Росії та назвала їх агресією проти України. Міжнародний суд ООН 16 березня 2022 року зобов'язав Росію припинити розпочаті 24 лютого 2022 року воєнні дії в Україні. Рада Безпеки ООН «висловила глибоке занепокоєння з приводу підтримки миру та безпеки України». Члени Ради безпеки нагадали, що «всі держави-члени взяли на себе відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй зобов'язання вирішувати свої міжнародні суперечки мирними засобами» [14].

7 квітня 2022 року резолюція надзвичайної спеціальної сесії Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй призупинила членство Росії в Раді ООН